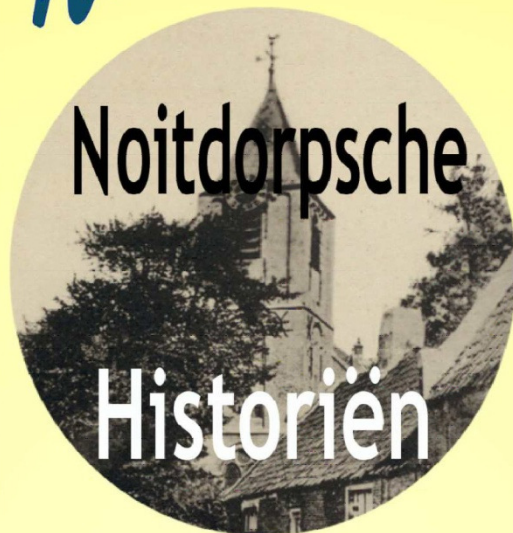
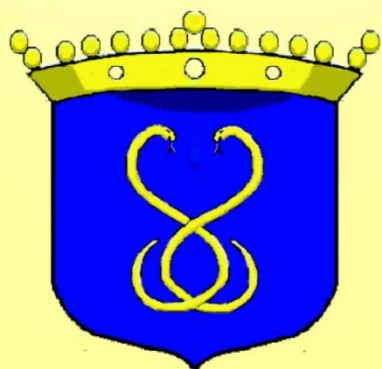

Nieuwsbrief

Per kwartaal verschijnende
uitgave van de vereniging
Noitdorpsche Historiën

15^e jaargang
nr 4, dec. 2016

In deze nieuwsbrief:

Van de voorzitter.....	1
Nieuwe leden.....	1
Facebook	1
e-mail adres	2
De boeren en de Maalderij	2
Geheugen van Nederland.....	2
Onze reizende reporter.....	3
Dorpsgezichten	3
Familie voetbaldag	3
Overleden.....	4
Voor veertig jaar.....	4
Beeldenstorm	5
Oorlogsverhalen verfilmd	5
Hollands Spoor	6
Onze Sponsors.....	6
Atlas van de Schie	6
Polder van Nootdorp.....	7
Van de penningmeester	7
Sloop Jozefschool.....	8
Archeologie.....	8

Van de voorzitter

Geweldig, een nieuw boek! Willem Janssen schreef het boek over maalderij "De Eendracht" en wij mochten het uitgeven in samenwerking met Drukkerij Van de Sande. Op 18 november is het boek gepresenteerd, zie het verslag in deze Nieuwsbrief. En Willem is al weer bezig met een nieuw boek over de boerderijen in Nootdorp. Ook dat belooft een mooie uitgave te worden met veel nieuwe, nog nooit gepubliceerde foto's. Ook zijn we bezig met een boek over de tweede wereldoorlog. Beide boeken vergen nog veel werk en de verwachting is dat we in 2017 weten wanneer we deze boeken uit kunnen geven. We houden u op de hoogte.

Voor nu wensen we u fijne en zinvolle feestdagen toe en een boeiend 2017.

Nieuwe leden

In de afgelopen periode heeft Jan van der Sman zich aangemeld als nieuw lid. Velen kennen Jan van zijn fraaie pentekeningen en vele plakboeken met knipsels van oud Nootdorp. Jan weet daarnaast ook heel veel van Nootdorp, samen schrijven we om de week een stukje voor de Eendracht onder de titel Oud-Nootdorp in Beeld. Hartelijk welkom Jan!

Facebook

Ook onze vereniging staat op Facebook: www.facebook.com/NoitdorpscheHistorien. We willen deze pagina gebruiken om contact te houden met onze leden maar vooral ook met (nog) niet leden.

e-mail adres

Steeds vaker sturen we tussen het verschijnen van de Nieuwsbrief een e-mail met interessant nieuws over lezingen, tentoonstellingen, etc. Mogelijk wilt u dit nieuws ook ontvangen. Geef uw e-mail adres door op info@noitdorpsche-historien.nl en u blijft op de hoogte van het laatste nieuws.

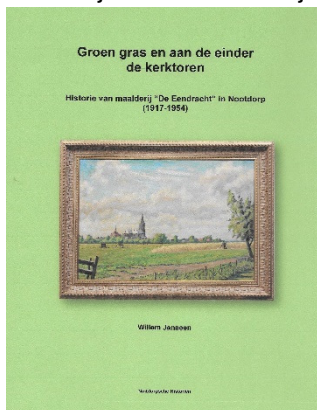
De boeren en de Maalderij

Door Ninon Vis

Stel je bent boer en in het trotse bezit van gezond vee. Opeens moet je toestemming geven om je dieren te laten oormerken. Bovendien mag je die koeien niet zomaar op eigen houtje verkopen. Kortom, het vee is niet meer echt jouw persoonlijk eigendom, het is gecontracteerd. En jij staat te boek als schuldenaar, want iedereen kan die oormerken zien.

Dit overkwam nogal wat Nootdorpsche boeren sinds 1933. Zij waren lid van veevoedermaalderij "De Eendracht" en konden hun schulden niet meer betalen. Het bestuur van de maalderij besloot dat achterstallige debiteuren hun vee als onderpand moesten geven. Ging zo'n boer failliet dan had de maalderij in elk geval nog de waarde van het vee. Het ging per boer soms wel over meer dan 20 koeien.

Natuurlijk bestond er bij de getroffen boeren grote weerstand tegen dit zogeheten veecontract. Het oormerken van hun dieren, - later omgezet in brandmerken -, beschouwden zij als een vernedering. Hoe de boeren probeerden hieronder uit te komen, is te lezen in het onlangs door onze vereniging uitgegeven boek van Willem Janssen:

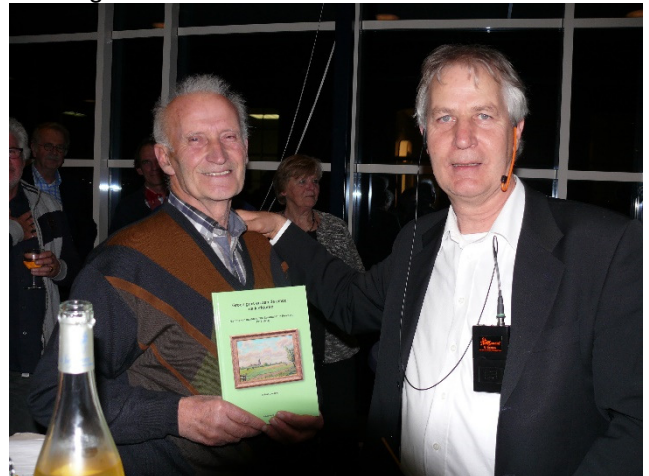

"Groen gras en aan de einder de kerktoren", historie van maalderij *De Eendracht* in Nootdorp (1917-1954).

Op vrijdagavond 18 november kwam eerst een groot aantal genodigden naar de maalderij aan de Oudeweg om de uitreiking van de eerste exemplaren van het boek bij te wonen en vervolgens kwamen degenen die al een boek in de voorverkoop hadden aangeschaft, hun exemplaar ophalen.

Willem Janssen hield een inleiding over de maalderij aan de hand van een PowerPoint presentatie. Hij overhandigde onder meer boeken aan zijn vader (wiens grootvader nog voorzitter van de maalderij was geweest), aan voorzitter Henk Rolvink van Noitdorpsche Historiën, aan de laatste boer van Nootdorp Piet Post en aan Jan van Dijk, eigenaar van de naastgelegen sportstudio Sansi. Van Dijk kocht de totaal vervallen *Eendracht* in 2001 om er een woning en een spinning-ruimte in te huisvesten (zie het boek:

Nootdorpers II). Fred Tetteroo, die nog steeds achter *De Eendracht* zijn voederhuis heeft (Fred Tet) kon wegens afwezigheid zijn eerste exemplaar niet in ontvangst nemen.

Willem Janssen (rechts) reikt het boek uit aan de laatste boer in Nootdorp, Piet Post (foto Ron Labordus).

Het boek is te koop bij de boekhandel, onder andere bij Bruna in Winkelcentrum Parade en bij Boekhandel Van Atten in Pijnacker. Het ISBN is 978-90-803317-6-1 en het boek kost € 15,95.

Geheugen van Nederland

Het Geheugen van Nederland, de grootste beeldbank van Nederlandse musea, bibliotheken en archieven, heeft een fikse opknappbeurt ondergaan.

Bezoek het Geheugen van Nederland via de link www.geheugenvannederland.nl.

Wat direct opvalt is de eigentijds vormgegeven homepage. Maar er is meer. De indeling is aangepast en het zoeken verbeterd. U kunt nu gemakkelijker door de verschillende collecties lopen. Niet alleen op uw pc, maar ook op uw tablet en smartphone.

Nederland e.o. in meer dan 800.000 beelden

Het Geheugen van Nederland heeft in een groot landelijk digitaliseringsproject meer dan 800.000 beelden bij elkaar gebracht: schilderijen, tekeningen, foto's, boeken, beeldhouwwerken, keramiek, postzegels, affiches, krantenknipsels en nog veel meer. Tezamen vertellen ze het boeiende verhaal van Nederland én van de omstreken waarmee wij in de loop der jaren te maken hebben gehad. Van zeventiende-eeuwse kunst tot foto's van het dagelijks leven anno 1965; van kinderprentenboeken tot landkaarten; van vazen tot de koe die 100.000 kilogram melk gaf (1970).

Juweeltjes uit de databank

Om de vernieuwing te vieren dook KB-collectie-specialist Huibert Crijns in de archieven van het Geheugen van Nederland. In zijn blog (op blog.kb.nl) leest u over de juweeltjes die hij tegenkwam.

Het Geheugen van Nederland is een gezamenlijk project van 92 erfgoedinstellingen en ontwikkeld door de Koninklijke Bibliotheek.

Onze reizende reporter

Van onze fietsende reporter Leo van Eijk hebben we al een paar mooie bijdragen mogen ontvangen. Een tijdje terug stond er nog een mooi verhaal van Leo in de Eendracht (zie ook onze Facebook pagina). Leo stuurde nog drie collages van bloemennamen maar er lag nog een fraaie collage van bijzondere plaatsnamen in Nederland.

In de volgende editie van de Nieuwsbrief gaan we weer verder met de Nootdorpsse bloemenpracht.

U kunt Leo ook vinden op zijn eigen Facebook pagina: www.facebook.com/fietsvriendennl/

Dorpsgezichten

Het hierbij afgebeelde schilderij van huizen en schuren met de kerk aan de Dorpsstraat is vermoedelijk tussen 1910 en 1920 gemaakt. Het paneel werd ontdekt in een galerie in Doesburg in 1999 en is door onze gemeente gekocht voor 2650 gulden. Het is geschilderd door de Hagenaar Frans Simon Hoos (1884-1966), die zich de trant van de Haagse School had eigen gemaakt en onder invloed stond van onder meer Breitner. In het Haags Gemeentemuseum hangt ook werk van hem.

In de maand september kon dit paneel van Hoos plus nog zo'n twintig andere kunstwerken worden bezichtigd in de hal van het gemeentehuis aan het Oranjeplein. De gemeente had een kleine

tentoonstelling samengesteld, onder de naam "Kunst uit de kast", een selectie van kunstwerken die in de loop der tijd in bezit van de gemeente zijn gekomen.

Hiertoe behoorden ook werk van de Nootdorpers Jan van der Sman en Margot Labordus.

De opening van de expositie op 30 augustus door burgemeester Ravestein trok veel publiek, dat met name was gecharmeerd van twee grote werken van een niet traceerbare kunstenaar, genaamd Zanten, waarop de Dorpsstraat staat afgebeeld.

Kinderen van Henk Zuidweg uit Delfgauw waren bij de opening aanwezig (zelfs helemaal uit Lochem gekomen) om te zien hoe het werk van hun overleden vader (kassen bij de Reginastraat) was tentoongesteld.

Noud Janssen van Noitdorpsche Historiën had het nodige spuurwerk verricht en gaf na de opening een

korte toelichting. Je kunt deze kunstwerken met drie verschillende brillen bekijken, aldus Noud. De eerste is topografisch: Wat is dit? Waar is dit? De tweede bril historisch: het zijn dorpsgezichten, boerderijen die niet meer bestaan en met de derde bril bekijk je de artistieke kwaliteit. Voor 1850 waren dorps- en stadsgezichten lang niet altijd waarheidsgetrouw. Het waren impressies. Na die periode gingen de kunstenaars realistischer te werk, dus bijvoorbeeld geen Friese kerk meer in een Zuid-Hollands dorpje.

Burgemeester Ravestein vertelde dat met name door Mieke van der Kuij van het Historisch Genootschap Oud-Pijnacker was aangedrongen op inventarisatie. Veel kunstwerken verkeerden in een bedroevende staat. Gevlekte passe-partouts, kapotte lijsten, doeken aangetast door sigarenrook. Dit is nu allemaal verholpen en dus roepen wethouders weer: Dat zou ik wel op mijn kamer willen hangen!

Familie voetbaldag

Op onze Facebookpagina zette Hanny Goeman-Elderhorst een leuke foto van het voetbalelftal Goeman. De foto is uit mei 1978. Hanny vertelt: Wie herinnert zich niet de gezellige familie-voetbaldagen. Wat het leuke was dat je ook echt de familienaam moest dragen om mee te kunnen doen. In ons geval GOEMAN dus. Zo kwam het ook voor dat er

willekeurig Goemannen uit het telefoonboek gebeld werden met de vraag of ze zin hadden om mee te voetballen. Zo kwamen we aan onze "telefoon-neef" (nog niet op deze foto) die zelfs Den Haag inruilde voor Nootdorp. Maar ook wel een keer iemand die zei: nou ik wil wel meedoen maar ik ben 88 en loop niet zo hard meer! Het was altijd gezellig op het voetbalpark bij RKDEO. Op deze foto overigens nog wel een De Bruintje maar met een Goeman getrouwd... dat mocht dan wel in noodgevallen.

Staan van links naar rechts: Jan, Piet, Dick, Willem, Gerard, Herman, Hans, en Theo. Onderst rij van links naar rechts: Goof, Aad, Piet, Aad (de Bruijn), Geert, John en vlagger Ton Beek.

Petra de Bruijn reageerde op het verhaal van Hanny. De "De Bruijnen" hadden zelf ook een elftal. Daar waren er genoeg van dus Ome Aad kon wel met de Goemannen meedoen. Deze foto is uit 1980 en toen deden de families Goeman, Van Hagen, Van der Sman, Hooijmans (werden kampioen dit jaar), Van der Meer, De Vreed e, Van de Sande, Van der Helm en De Bruijn mee aan het voetbaltoernooi.

Op de foto staande van links naar rechts: Fred, Peter, John, Bertus, Wim, Wim. Onderste rij van links naar rechts: Henk, Guus, Wim, Paul en Gerard.

Overleden

Op 27 september 2016 overleed op 88-jarige leeftijd Adrianus Petrus (Aad) Opstal, lid van onze vereniging maar vooral bekend als Slager Opstal aan de Dorpsstraat 54. In ons boek Nootdorpers staat het levensverhaal van Aad Opstal. Wij wensen de familie sterkte toe met het verwerken van dit verlies.

Adrianus Opstal sr. rond 1935 voor zijn slagerij aan de Dorpsstraat: zijn zoon Adrianus jr. houdt de koe vast.

Voor veertig jaar

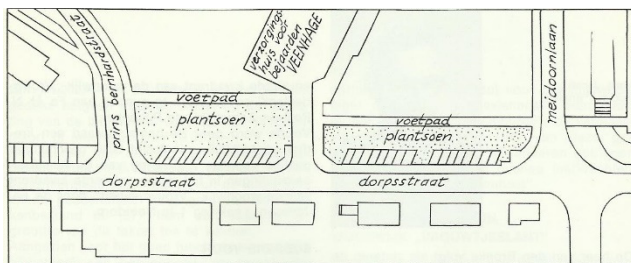
Tientallen jaren verscheen in Nootdorp huis aan huis een voorlichtingsblad van het gemeentebestuur getiteld: "Van het raadhuis". In onze Nieuwsbrief zullen wij steeds een korte melding maken van zaken die in dit blad 40 jaar geleden werden behandeld.

- In november 1976 kregen de Gedeputeerde Staten (GS) het weer eens op hun heupen. Zij stelden een plan op voor Zuid-Holland-west met een opsomming van mogelijke nieuwe bouwlocaties. Natuurlijk was ook Nootdorp de klos, dat viel te verwachten.

Ons gemeentebestuur zag de bui al hangen en bracht snel (voor ambtenarenbegrippen) een nota uit, getiteld: *Nootdorp, dorp in de Randstad*.

In deze nota werd een krachtig pleidooi gevoerd voor het behoud van het agrarische en landelijke karakter van de gemeente. Veel hielp het niet, want ook in de *alternatieven en varianten* van GS werd ons dorp bedreigd. Ditmaal ging het om grondgebied aangeduid met de naam: Groot- of middelgroot Leidschendam. Wat deed vervolgens ons gemeentebestuur? Men besloot een werkgroep in te stellen.

- De gymnastieklessen aan basisschoolleerlingen worden sinds kort gegeven in de Jan Janssen sporthal. Omdat het grote gymlokaal van de St.Jozefschool geen dienst meer doet, verleent de gemeenteraad zijn medewerking aan het verbouwen van de gymzaal tot aula.
- Meer dan een miljoen gulden wordt uitgetrokken voor een reconstructie van de Brasserskade/Molenweg, die klaar moet zijn in het voorjaar van 1979. De toegang tot internaat "Craeyenburch" zal dan sterk verbeterd zijn. Het werk staat onder directie van de Nederlandse heidemaatschappij.
- Ook de situatie in de Dorpsstraat tegenover verzorgingstehuis "Veenhage" laat te wensen over. De sloot zal hier worden gedempt en er komen 35 parkeerplaatsen. Het dorpsbeeld ter plaatse zal worden verlevendigd door groenstroken en er komt een zeer brede toegangsweg naar Veenhage.

De Dorpsstraat met de nieuwe toegang tot Veenhage en de gedempte sloot (nu Villa Villaggio)

Beeldenstorm

Van Sander Wassing, historicus en conservator van het Historisch Museum Hazerswoude, ontvingen we informatie over een lezing die hij op donderdagmiddag 12 januari 2017 om 15.30 uur zal houden voor de geschiedkundige vereniging Die Haghe.

Het is dit jaar 450 jaar geleden dat er een beeldenstorm door de Nederlanden woedde. In de zomer van 1566 raakten de gemoederen overal in de Nederlanden oververhit. Een explosieve mix van religieuze, sociale en economische onrust begon te gisten. De situatie was niet meer in de hand te houden toen het Spaans-Habsburgse bewind in Brussel concessies deed en uiteindelijk dulde dat andersdenkenden openlijk bijeenkwamen. Vanaf augustus 1566 vonden er hagenpreken plaats nabij Voorschoten en op de Ruiterkamp buiten Delft. De autoriteiten waren niet bij machte hier iets tegen te ondernemen.

Evenmin kon men iets beginnen tegen het fenomeen dat zich vanaf augustus 1566 overal in de Nederlanden voltrok. De Beeldenstorm verspreidde zich na 10 augustus razendsnel door het land. In Den Haag sloegen beeldenstormers toe op 25 augustus. Terwijl de stadsschutters buiten de wacht hielden, sloeg men in de Grote Kerk de hand aan het sacrale interieur. Vervolgens gingen de beeldenbrekers naar het klooster van de Dominicanen (de huidige

Kloosterkerk). Uit de tenlastelegging van de Haagse beeldenstormers vangen we een glimp op van wat er in het klooster gebeurde. Zo lezen we over Adriaen Lievensz: 'weesende in den voorsz Predicaeren Clooster omtrent de Capelle van Wassenaer, ende aldair bevonden hebbende Beelden op een bort geschildert zynen voeten ende handen aenstucken geslaegen ende getreden.'

Een krachtig antwoord van landheer Filips II kon niet uitblijven: hij stuurde zijn belangrijkste generaal de hertog van Alva, met een leger om orde op zaken te stellen. Eenmaal aangekomen in Brussel stelde Alva een speciale rechtbank samen om de beeldenstormers op te sporen en te bestraffen: de Raad van Beroerten. De harde hand van Alva werd gevoeld in Den Haag: tientallen inwoners werden door de 'Bloedraad' veroordeeld. Wat hadden individuen als Jan Woutersz (beeldsnijder), Bastiaen Franz (messenmaker) en Neeltgen Hollinx (vroedvrouw) precies op hun geweten en hoe verging het hen na de Beeldenstorm? Waar woonden de beeldenstormers in de stad? Hoe ging de raad van beroerten te werk? Tijdens de lezing wordt uitgebreid stilgestaan bij deze en andere vragen.

Leden van de vereniging zijn van harte welkom op deze lezing die gegeven zal worden in de salon van het Haags Historisch Museum aan de Korte Vijverberg 7 te Den Haag.

Vernieling van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal te Antwerpen op 20 augustus 1566. (Gravure gemaakt door Frans Hogenberg).

Oorlogsverhalen verfilmd

De Tweede Wereldoorlog heeft op veel landgoederen en buitenplaatsen in Zuid-Holland zijn sporen nagelaten. Soms zijn dit tastbare overblijfselen, zoals bunkers of sporen van vernieling, maar vaker nog gaat het om gebeurtenissen die voor altijd in het geheugen van (oud)bewoners en omwonenden gegrift staan. Twaalf bijzondere en soms ook ontroerende verhalen over onderduikers, vluchtelingen, vorderingen en afbraak zijn door het Erfgoedhuis Zuid-Holland op beeld vastgelegd en nu online te bekijken.

Over bunkers, bomen en afbraak

Aan de twaalf korte films is meegewerkt door (oud)bewoners van de landgoederen, maar ook door

oud-buurtbewoners, vrijwilligers en andere betrokkenen. De verhalen lopen uiteen van de commandobunker die Seyss-Inquart liet bouwen op landgoed Clingendael tot aan de boom bij kasteel Oud-Poelgeest waar Canadese soldaten hun sporen nalieten. Bijzonder zijn ook de verhalen van oud-bewoners en hun verwanten. Zo werd de Wassenaarse villa De Wiltzangk – eigendom van de Joodse familie Van den Bergh – door de nazi's in beslag genomen en werd Groot-Leeuwenhorst in Noordwijkerhout afgebroken voor de aanleg van de Atlantikwall.

Landgoederen

In totaal zijn films gemaakt op tien landgoederen: Ockenburgh (Den Haag), Overvoorde (Rijswijk), Dorrepaal (Leidschendam), Clingendael, Oud Wassenaar en de Wiltzangk (Wassenaar), Oud-Poelgeest (Oegstgeest), Oostergeest en Huys te Warmont (Warmond) en Klein-Leeuwenhorst (Noordwijkerhout). Alle films zijn te bekijken op www.geschiedenisvanzuidholland.nl.

Hollands Spoor

Rondom station Hollands Spoor (HS) zijn diverse stedelijke ontwikkelingen gaande. Het stationsgebouw staat er als een historische rots in deze onstuimige branding. Nooit eerder werd een publicatie samengesteld over dit meest bijzondere industrieel erfgoed complex van Den Haag. Een Rijksmonument met grootse allure, enorme cultuurhistorische betekenis en veel bijzondere verhalen om te vertellen. Voldoende redenen om als Stichting Haags Industrieel Erfgoed samen met uitgevers/vormgevers Eindeloos een mooie publicatie samen te stellen die in september 2017 gepresenteerd zal worden.

Aan het einde van de 19^e eeuw neemt het spoorwegverkeer sterk toe en ook de steden groeien uit en de stations worden ingesloten in woonwijken. Hierdoor vormen ze een obstakel voor goede verbindingen over water en de weg. In Den Haag wordt dit opgelost door een nieuw station te bouwen met verhoogde perrons

waarbij de treinrails op een hoge spoordijk komen te liggen waar het drukke stadsverkeer onderdoor kan.

In de publicatie zal de vernieuwing van het station HS rond 1890 centraal staan. Er is aandacht voor het gebouwtype, de ornamentiek en symboliek, maar ook het reizen in die tijd komt aan de orde en de ligging van het complex in de stationsbuurt. Dit geheel zal rijk geïllustreerd met historisch foto's en ander beeldmateriaal. De huidige staat van het station zal in beeld worden gebracht door architectuurfotograaf Paul Lunenberg.

Schrijf u nu in voor de vroege vogel korting, via www.eindeloosuitgevers.nl/earlybird of via tel. 070-388 20 87.

Onze Sponsors

Deze sponsors maken het mogelijk dat we naast deze Nieuwsbrief ook andere activiteiten kunnen ontplooiën zoals bijvoorbeeld de uitgave van ons nieuwe boek over Maalderij "De Eendracht".

CAMINADA NOTARISSEN

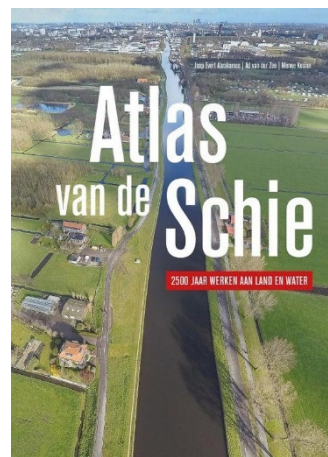
Dijksman & Partners
WONINGMAKELAARS TAXATEURS

Helm-Ruijgt specialiseert zich in installatiewerk, loodgieterswerk, centrale verwarming, dakwerk en elektra in de omgeving van Nootdorp, Pijnacker, Delft, Zoetermeer, Den Haag en Leidschendam. Opgericht door Leo van der Helm en Wim Ruijgt, twee ras-Nootdorpers. Duurzaamheid staat hoog in het vaandel. Denken aan het milieu en tegelijkertijd besparen in kosten. Er zijn tal van oplossingen hiervoor, zoals een warmtepomp, zonneboiler of zonnepanelen. Met zonnepanelen is een rendement te behalen van circa 9%. Dus naast het denken aan het milieu bent u ook financieel aan het besparen!

Atlas van de Schie

Het landschap van West-Nederland is het resultaat van een eeuwenlange wisselwerking tussen mens en natuur. Ook het gebied rond de Schie, tussen Delft, Schiedam en Rotterdam, is een oud landschap. Dat begon al ruim vóór onze jaartelling toen de eerste mensen zich in deze streek vestigden. In de vroege middeleeuwen was de Schie slechts een veenriviertje. Tussen 1000 en 1200 werden de woeste veengronden ontgonnen tot een agrarisch cultuurlandschap. Na deze grote ontginning diende de Schie als afwateringskanaal, maar ook als vaarverbinding tussen de opkomende steden. In de Gouden Eeuw werd het een trekvaartroute en een vaarweg voor de binnenvaart. Het omringende landschap veranderde al die eeuwen mee.

Door de uitstekende bereikbaarheid van het waterrijke gebied kwamen de steden op. De concurrenten Schiedam, Delft en Rotterdam groeven kanalen om zichzelf de beste positie in het Hollandse handelsnetwerk te verschaffen. De steden begonnen aan een periode van ongekende groei.

Stadsuitbreidingen schoven steeds verder over het oude cultuurlandschap heen. Agrarisch gebruik maakte plaats voor recreatie, cultuurgebieden werden

ten slotte omgevormd tot 'nieuwe' natuur. De cirkel lijkt weer rond.

De Atlas van de Schie vertelt met oude én nieuwe kaarten het verhaal hoe een kanaaltje in het nog praktisch onbevolkte Holland een vaarweg werd in het sterkst verstedelijkte deel van Nederland. Al 2500 jaar werkt en sleutelt men aan landschap en infrastructuur, en dat zal men blijven doen. Het is nooit af.

ISBN: 978 90 6868 719 4

Prijs: € 29,90 tot 24 februari 2017 (daarna € 39,90)

Polder van Nootdorp

Wij ontvingen van jhr. E.J.K. Hesselt van Dinter, - zoon van oud-burgemeester J.E. Hesselt van Dinter - , twee brochures, die hij aantrof tussen papieren van zijn vader. Ze zijn getiteld: *Keur of politie-verordening voor den Tedingebroekpolder, gelegen onder de gemeenten Stompwijk en Pijnacker, daterend uit 1928 en Algemene Keur van de Polder van Nootdorp onder de gemeenten Zoetermeer, Leidschendam, Pijnacker, Nootdorp en Delft uit 1958.*

In de eerstgenoemde keur worden zeer nauwgezet de voorgeschreven hoogtes en breedtes opgesomd van vele dijken, wegen, wateren en sloten waarbij sprake is van Delflands Peil.

Er wordt geschreven over kruinbreedtes en buitenhellingen, boezemzijdtes en waterkeringen. Een leek duizelt het al bij het lezen van de eerste pagina. Bekende namen passeren de revue, zoals de Veenweg, de Westvlietweg, de Broekweg en de Brasserskade.

Duidelijk is wel dat er heel veel was verboden in de buurt van kades en dijken, zoals het planten van struikgewas, het plaatsen van hekken en het laten grazen van allerhande diersoorten. Bagger, vuilnis, mest, pulp, hout of hooi mocht je er al helemaal niet op werpen of laten liggen. Dat je er geen rails mocht leggen en geen kabels mocht spannen is te verwachten. Maximumsnelheid op dijk- en polderwegen bedroeg 20 kilometers in het uur.

In deze brochure wordt ook heel nauwkeurig omschreven wie er verantwoordelijk is voor het onderhoud (het op diepte brengen en schoonhouden) van de wateren. In de meeste gevallen is dat de eigenaar wiens eigendom daartegenover gelegen is, ieder voor zoveel het hun halve sloot betreft.

Maar ook de Zuid-Hollandsche Electriche Spoorweg-Maatschappij en de Staatsspoorwegen hadden sloten onder hun beheer.

Tenslotte is er nog sprake van zogeheten zomerdammen. Zij moesten waterdicht zijn, van klei gemaakt en zonder mollen- en rattengaten zijn. Deze zomerdammen dienden vooral voor het afsluiten van water uit het riviertje De Goo.

Was men toch in overtreding? In onze ogen lijken de straffen niet al te streng: eene geldboete van ten

hoogste *f* 10,- of hechtenis van ten hoogste drie dagen.

Deze keur uit 1928 is vastgesteld door het Bestuur van de Tedingebroekpolder, dijkgraaf P.J.M. Boonekamp en secretaris J.C.A. Coppens.

In de *Algemene Keur van de Polder Nootdorp* (1958) worden eveneens allerlei hoogtes en dieptes opgesomd, maar nu N.A.P. Een peilschaal aan het Nootdorpse Verlaat diende als voorbeeld. De wateren in de polder worden onderscheiden in binnenboezem, tochtsloten, spuisloten, sloten en plassen, allemaal aangeduid met een kadastrummer. Nu eens moet "de blote eigenaar", dan weer de erfpachter of vruchtgebruiker zorgen voor schoonhouden en diepwerk. Uiteraard is het aanleggen van dammen of het maken van bruggenhoofden ten strengste verboden. Wat ook niet was toegestaan was het maken van een *heul*, een gat in de dijk. En over hangsloten en schuiven van duikers viel zeker het nodige te zeggen.

In oktober of november werden zogeheten *schouwdagen* gehouden. Dan werden de sloten gekeurd en moesten zij afgestoken, gekroosd en van alle vuil gezuiverd zijn. Ook wijde en diepte werden gecontroleerd.

Voordracht. Aanbeveling.
Opgemaakt door Dijkgraaf Heemraden van den polder Nootdorp op 13 Januari 1933.
de benoeming van een Secretaris-Penningmeester van den polder Nootdorp.
1. *Jhr. J. E. Hesselt van Dinter*
2. *M. C. Castelijn*
Opgemaakt in de vergadering van Dijkgraaf Heemraden van de polder Nootdorp in hunne vergadering van 13 Januari 1933.
De Dijkgraaf
C. G. Janssen
De Secretaris
J. Janssen

De voordracht van dijkgraaf Janssen voor de benoeming van een secretaris-penningmeester in 1933. Hesselt van Dinter werd met algemene stemmen gekozen.

Uiteraard waren de boetes wel iets hoger dan die in 1928, maar dat de boete niet hoger komt dan *f* 50,- valt best mee en langer dan zes dagen zat je niet vast.

Deze keur is vastgesteld door het bestuur van de Polder Nootdorp met als voorzitter A.H. Janssen en als secretaris J.E. Hesselt van Dinter.

Van de penningmeester

Voor diegenen die de contributie voor het jaar 2016 (of 2015) nog niet betaald hebben het verzoek dit bedrag zo spoedig mogelijk over te maken op bankrekening NL 94 RABO 0137 3596 75, ten name van

Noitdorpsche Historiën te Nootdorp. Als vereniging zijn we afhankelijk van de contributies en deze proberen we te innen zonder dure acceptgiro's. Voor informatie kunt u de penningmeester bellen. Zit er een brief bij deze Nieuwsbrief dan deze graag aandachtig lezen.

Sloop Jozefschool

Via Ron Labordus ontvingen we bijgaande foto:

We zien een fundering die onder de Jozefschool ligt maar niet past bij de fundering van de Jozefschool zelf. Het zou mogelijk om de fundering van het huisje kunnen zijn dat er gestaan heeft rond 1900, zie de uitsnede van een oude ansichtkaart.

Archeologie

Elk jaar worden bij opgravingen in Zuid-Holland archeologische resten ontdekt. Daar zitten vaak spectaculaire vondsten bij, die nieuwe informatie geven over de wereld om ons heen. Soms kan het jaren duren voordat de onderzoeksresultaten zijn uitgewerkt en gepubliceerd. Om belangstellenden op de hoogte te houden van actuele archeologische ontdekkingen in de provincie, publiceert Erfgoedhuis Zuid-Holland elk jaar de Archeologische Kroniek Zuid-Holland. De nieuwe editie staat nu online. De Kroniek telt ruim 60 pagina's en is gratis te downloaden.

Ook dit jaar bevat de Kroniek boeiende bijdragen, die ons meer vertellen over het leven in Zuid-Holland door

de eeuwen heen. In Leiden bijvoorbeeld onderzochten archeologen en bouwhistorici een 17de-eeuwse stadsuitbreiding. Het gaat om wevershuisjes die rond 1658 zijn aangelegd toen de stad bijna uit haar voegen barstte. In korte tijd werd een wijk aangelegd waar én gewoond werd én Leids laken werd geproduceerd. De huisjes zijn in de jaren '70 gesloopt, maar de funderingen bleken nog aanwezig.

Verder is er een update uit Den Haag met de laatste inzichten over het Romeinse ruitervort bij Ockenburgh. De bij het fort gelegen nederzetting (*vicus*) lijkt een militaire nederzetting te zijn geweest, geen inheemse. Bijzonder is ook dat op deze locatie oudere sporen zijn gevonden van een opvallend groot, tijdelijk kamp, groter dan het fort. Mogelijk werden vanuit dit constructiekamp meerdere militaire installaties langs de kust aangelegd en daarmee is dit een concrete aanwijzing voor het bestaan van een kustverdedigingssysteem in de Romeinse tijd.

Voorts maakt het Erfgoedhuis bekend, dat voor de aanleg van de Rijnland Route – de nieuwe weg van Katwijk via de A44 naar de A4 bij Leiden – veel graafwerk wordt verricht. Tijdens de werkzaamheden in de Oostvlietpolder bij Leiden is men in oktober op archeologisch resten gestuit. Nader onderzoek van de sporen en vondsten wijst erop dat het gaat om een nederzetting met één of enkele erven uit de Romeinse tijd. Naast sporen van paalkuilen en een waterkuil, is er veel Romeins aardewerk gevonden, waaronder een aantal bijna complete potten. Dat is heel opmerkelijk, omdat er meestal alleen scherven worden gevonden.

Alle jaargangen van de Kroniek zijn online toegankelijk via www.geschiedenisvanzuidholland.nl/kroniek.

Voorzitter	Secretaris	Penningmeester
Henk Rolvink Fontein kruid 23 2631 DT Nootdorp tel.: 015 310 8117	Ninon Vis Berkenhof 17 2631 GJ Nootdorp tel.: 015 310 9680	Ruud Staal Sytwinde 185 2631 GZ Nootdorp Tel.: 015 310 6037
www.noitdorpsche-historien.nl		

Colofon: ISSN 1570-1662

Uitgave van de Vereniging Noitdorpsche Historiën
Redactieadres: Fontein kruid 23, 2631 DT Nootdorp.

Samenstelling en redactie:

Henk Rolvink, Ninon Vis

Verschuiving

De Nieuwsbrief verschijnt éénmaal per kwartaal.

Verspreiding

Leden van de Vereniging Noitdorpsche Historiën ontvangen de Nieuwsbrief gratis. Niet-leden betalen € 2,50 per nummer.

Contributie

De contributie bedraagt minimaal € 15,00 per jaar.

Rekeningnummer: NL 94 RABO 0137 3596 75.

De Vereniging is ingeschreven in het Verenigingsregister van de Kamer van Koophandel Haaglanden te Delft onder nummer 271.971.110.

De statuten zijn vastgelegd in notariële akte op 28 februari 2001.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.